

dets Form, uagtet jeg maa erkjende, at i nærværende Tilfælde har denne Form en saa stor Betydning, at den vil kunne sættes ved Siden af Realiteten. Der er den Forskiel imellem Majoriteteten i Udvalget og mig, at medens Majoriteteten med mig vel har været enig i, at dette Forslag skulde fremkomme som en Overeenskomst, saa antager Majoriteteten, at denne Overeenskomst allerede er tilveiebragt, tilveiebragt ved den Enighed, der var i Udvalget om det Grundlag, hvorpaa Overeenskomsten skulde bygges, tilveiebragt ved den Tilslutning, som har fundet Sted fra Landsthingets Side; medens det er min Mening, at en saadan Overeenskomst ikke kan tilveiebringes heri Thinget, ligesaa lidt som imellem de 2 Thing, af den simple Grund, at Gjenstanden for Overeenskomsten efter min uforgribelige Mening ligger udenfor Rigsdagens Omraade. Det, hvormed der her er Spørgsmaal, det er om at tilplichte Godseieren at sælge sin Eiendom imod sin Villie og om den Erstatning, han skal have, for det Tilfælde, at han maa sælge. Her tales altsaa netop om det Tilfælde, som er omhandlet i Grundlovens § 87, hvor det er bestemt, at kun, naar Almeenvellet kræver det, kan Noget tilplichtes til at afstaae sin Eiendom, og da kun mod fuldstændig Erstatning. Nu er det ganske vist, at jeg maa erkjende, at Spørgsmaalet om, hvad Almeenvellet kræver, hvor omtvisteligt det end kan være, dog i sin endelige Afgjærelse maa være afhængigt af den lovgivende Magt, men hvad jeg maa paastaae, det er, at den lovgivende Magt ikke kan vedtage, at der gives en ufuldstændig Erstatning, naar Grundloven fordrer en fuldstændig. Førend jeg gaaer over til nærmere at begrunde, hvorfor min uforgribelige Mening gaaer ud paa, at den her omhandlede Erstatning er ufuldstændig, være det mig tilladt at henlede Opmærksomheden paa, at Ordet „fuldstændig“, som findes i Grundloven, og hvoraf Meningen i og for sig er klar og utvivlsom, staaer der med en ganske særegen Betydning, idet at dette Ord først er kommet ind i Grundloven ved en derom stedsfunden speciel Afstemning, og at, medens Fleertallet stemte for, at Ordet „fuldstændig“ skulde optages,

var der en meget stor Minoritet, der stemte dertimod, netop med særligt Hensyn til Fæstevæsenets Overgang til Selveidom. Vel har Folkethingetsmanden for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning) under denne Discussion, og ofte tidligere, og med ham mange Andre, paastaet, at naar der fra Kjøbesummen, hvortil et Fæstested bliver udbragt ved Auction, afdrages $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$ eller maafee enhver anden Dvortadeel, da vilde det, som da bliver tilbage, være en fuldstændig Erstatning for Fæstestedet. Jeg erkjender fuldkommen Rigtigheden af den saaledes brugte Taktik, thi det er ganske vist, at det, hvormed Spørgsmaalet her dreier sig, det er: om den tilbudte Erstatning er fuldstændig eller ikke. Lykkedes det først at faae det almindeligt antaget, at en saadan Erstatning er fuldstændig, da falder alt det Dyrige af sig selv. Jeg har ofte seet, hvorledes man ved at fremføre en Sætning, og blot ved idelig og idelig at gjentage den med Udholdenhed og Haardnakkehed, har skaffet den Indgang, hvor uholdbar den endog maatte være (Hør! Hør!). Derfor frygter jeg ogsaa med Hensyn til dette Spørgsmaal, og da det, som jeg allerede har udtalt, efter min Overbeviisning er af stor og afgjørende Bigtighed i denne Sag, være det mig tilladt at udtale mig noget nærmere derom. Jeg troer vel ikke her at kunne anføre noget egentligt Nytt, og ei heller her at kunne overbevise mine Modstandere om, at de have Uret, men det hører til at fuldstændiggjøre min hele Tankegang, at jeg optager dette Spørgsmaal, thi af Spørgsmaalet om fuldstændig eller ufuldstændig Erstatning afhænger, jeg gjentager det, alt det Andet. Det vil udøve sin Indflydelse ikke alene i Tilfælde af Salg ved Auction, men det vil ogsaa udøve sin Indflydelse, hvor frivillige Salg finder Sted, ligesom ogsaa hvor der er Spørgsmaal om at bortkøbe Stederne. Saavidt jeg har kunnet opfatte mine Modstanderes Argumentation, saa er deres Hovedargument det, at den Brugsret, som Godseierne have med Hensyn til Fæstestederne, er betydelig indskrænket, og det til Fordeel for Bondestanden. De have deraf sluttet, at af denne indskrænkede Brugsret følger ogsaa, at Eiendomsretten selv